

Bakalářské studium

Specializace: Surdopedie (SPLBK_SPSU)

Okruhy témat:

1. **Úvod do surdopedie – vymezení základních terminologických pojmů**
Obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu oboru surdopedie.
2. **Historie péče o jedince se sluchovým postižením**
Průkopníci vzdělávání neslyšících (obd. 16. – 17. století), rozvoj institucí, ústavů a škol pro sluchově postižené, historický vývoj koncepcí vyučování, milánský kongres.
3. **Sluch**
Význam sluchu, stavba ucha, etiologie sluchového postižení, faktory negativně ovlivňující vývoj sluchového analyzátoru, klasifikace sluchových vad, metody vyšetření sluchu, objektivní a subjektivní sluchové zkoušky.
4. **Řeč, hlas, artikulace jedinců se sluchovým postižením**
Ontogeneze řeči, stádia vývoje řeči u jedinců se sluchovým postižením, úroveň řeči po stránce obsahové, artikulační a gramatické.
5. **Komunikace**
Charakteristika a význam mezilidské komunikace, komunikační formy osob se sluchovým postižením – přehled a popis, vizuálně motorické komunikační systémy – český znakový jazyk, znakovaná čeština.
6. **Sluchová protetika**
Individuální sluchová protetika, přístroje pro individuální logopedickou péči, kompenzační pomůcky a jejich význam, kochleární implantát.
7. **Raná péče – zajištění včasné intervence**
SRP, SPC a formy spolupráce s rodinou, zdravotnická péče, depistáž, situace rodičů dítěte se sluchovým postižením, formy rané péče.
8. **Možnosti vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením**
Organizace vyučování u žáků se sluchovým postižením, orální metoda, totální komunikace, bilingvální přístup, využití znakového jazyka - neslyšící pedagog, vzdělávací systém v ČR, integrace dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením.
9. **Komunita Neslyšících**
Kulturní definice hluchoty – „Neslyšící“, organizace osob se sluchovým postižením, kluby neslyšících a nedoslýchavých, volnočasové aktivity, časopisy zaměřené na problematiku sluchového postižení, osobnost jedince se sluchovým postižením, socializace a možnosti profesionální orientace, tlumočnické služby.
10. **Sluchová vada a další kombinovaná postižení**
Pojetí a klasifikace hluchoslepoty, etiologie, možnosti vzdělávání, organizace pro jedince s hluchoslepotou, charakteristika komunikačních forem osob s hluchoslepotou.

DOPORUČENÁ LITERATURA A DALŠÍ ZDROJE:

- Adresář služeb nejen pro neslyšící - Dědečková, A.** Praha: FRPSP, 2013 (možné objednat na <http://www.frpsp.cz/cs-CZ/nase-sluzby/informacni-sluzby/prodej-knih.html>)
- EVANS, L.** *Totální komunikace. Struktura a strategie.* Hradec Králové: Pedagogické centrum, 2001.
- FREEMAN, R. D. et al.** *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.
- GÜNTHER, K. B.** *Bilingvální vyučování neslyšících žáků základní školy.* Praha: MŠMT, 2000.
- HOLMANOVÁ, J.** *Raná péče o dítě se sluchovým postižením.* Praha: Septima, 2002.
- HORÁKOVÁ, R.** *Sluchové postižení – úvod do surdopedie.* Praha: Portál, 2012.
- HORÁKOVÁ, R.** *Nedoslýchavost v období senia.* In MŮHLPACHR, P. *Schola Gerontologica.* Brno: MU, 2005, s. 112-117.
- HORÁKOVÁ, R.** Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky.* Brno: MU, 2010.
- HORÁKOVÁ, R.** Specifika vývoje a včasná pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením. In Opatřilová, D. (ed.) *Pedagogicko psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami,* Brno: MU, 2006, s. 243-281.
- HORÁKOVÁ, R., DINGOVÁ, N., ZAHUMENSKÁ, J.** *Specifika tlumočení ve vzdělávání.* Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008
- HORÁKOVÁ, R., SOURALOVÁ, E.** *Problematika osob s hluchoslepotou a kontaktní tlumočení u hluchoslepých preferujících český znakový jazyk.* Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, 2008.
- KLENKOVÁ, J., BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORÁKOVÁ, R.** *Logopedie a surdopedie.* Brno: Paido, 2007, 100 s.
- HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J.** *Raná komunikace mezi matkou a dítětem.* Praha: FRPSP, 2002.
- HRUBÝ, J.** *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl.* Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ.** *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ.* Praha: Septima, 1999
- JABŮREK, J.** *Bilingvální vzdělávání neslyšících.* Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K.** *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole.* Praha: Septima, 1998.
- KRAHULCOVÁ, B.** *Komunikace sluchově postižených.* Praha: Karolinum, 2002.
- LEJSKA, M.** *Poruchy verbální komunikace a foniatrie.* Brno: Paido, 2003.
- LEONHARDT, A.** *Úvod do pedagogiky sluchovo postihnutých.* Bratislava: Sapiencia, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L.** *Vzdělávání hluchoslepých I.* Praha: Scientia, 2000.

LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepečho dítěte raného věku*. Olomouc:Univerzita Palackého, 2001.

LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III*. Praha: Scientia, 2001.

MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk. (Úvodní poznámky)*. *Speciální pedagogika*, 2001, roč. 11, č.2.

MACUROVÁ, A. *Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka*. In *Speciální pedagogika*, 1996, roč. 6, č. 1.

NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: 1994.

NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie II. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči*. Praha: 1997.

POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999.

POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003

POUL, J. *Jak vést neslyšící dítě k četbě*. Praha: Knihovna časopisu GONG, 1991.

POUL, J. *Nástin vývoje vyučování neslyšících*. Brno: Paido, 1996.

PULDA, M. *O výuce odezírání*. Praha: Knihovna časopisu Gong, 1990.

PULDA, M. *Surdopedie se zaměřením na raný a předškolní věk*. Brno: MU, 1992, 1994.

PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002

PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. Brno: Paido, 2000

RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. et al. *Speciální pedagogika*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2003.

SOBOTKOVÁ, A. *Edukace dětí a žáků se sluchovým postižením*, In VÍTKOVÁ, M.: *Integrativní školní (speciální) pedagogika*, Brno, MSD, 2003.

SOBOTKOVÁ, A. *Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC*, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.

SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.

SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.

SOURALOVÁ, E., LANGER, J. HORÁKOVÁ R., RÁDLOVÁ, E., ŠARÁTKOVÁ, A. *Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepeč, základní zásoba znaků*. Výukový CD-ROM, 1. část, Praha: o.s. LORM – Společnost pro hluchoslepeč, 2006

STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet*. Praha: Česká unie neslyšících, 1995.

STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998.

STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění.* Praha: Helix, 2001.

SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem.* Praha: Septima, 2005

ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociální dovedností sluchově postižených.* Praha: Septima, 1997, 1998

ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi.* Praha: Septima: 2006

ŠLAPÁK, I., FLORIÁNOVÁ, P. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a fonoatrie.* Brno: Paido, 1999.

VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí.* Praha: Septima, 1996

INTERNETOVÉ ODKAZY:

- www.cktzj.com, www.ruce.cz , www.ticho.cz, www.pevnost.com, www.lorm.cz,
www.teiresias.muni.cz, www.frpsp.cz
- www.agbell.org, www.asha.org, www.infanthearing.org

ČASOPISY: Speciální pedagogika, Gong, INFO Zpravodaj, Doteky